

Teologi som veiviser i sykepleie

Hvordan kan det å være kristen påvirke det å være sykepleier?

Marthe Bygstad-Landro

Sykepleierstudent ved Diakonissehjemmets høgskole, Bergen

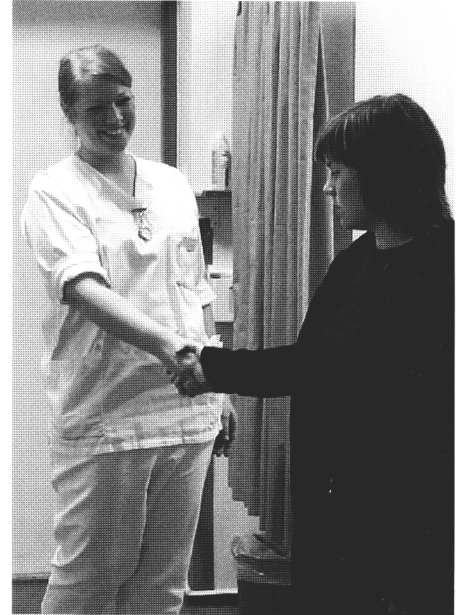
I forbindelse med den internasjonale studentkonferansen om "Spiritual Care in a Christian context" i Skottland våren -04, innledet professor John Swinton med overskriften "Treenighet som basis for sykepleie." Vi var fire studenter fra Diakonissehjemmets høgskole som var så heldig å få delta. Dette gav inspirasjon og ønske om å videreutvikle kunnskap om emnet. I denne artikkelen har jeg prøvd å samle noen tanker, både Swintons og mine, med utgangspunkt i min kristendomsforståelse og med

overbevisning om at benyttelse av teologi kan være til hjelp i utøvelsen av den praktiske sykepleie. Jeg har prøvd å illustrere innholdet med eksempler fra praksis.

Gud gir mennesket oppgaven

I skapelsen møter vi Adam og Eva. Jord og himmel, alt som er skapt er Guds herredømme. Gud gir Adam og Eva forvalteransvaret. Herren er allmektig. Mennesket verken eier eller kontrollerer jorden, men får verden, til å leve i og vise omsorg for. Som kristen og sykepleier forstår jeg at sykepleiere har et Gudegitt ansvar for å gi omsorg. Vi er kallet av Gud til å forvalte mennesket med kjærlighet.

Gud gir mennesket en særstilling i alt han har skapt. Han har et "personlig" forhold til Adam og Eva. Med dette mener jeg ikke at Gud blir en hvilken som helst venn, Han er fremdeles hellig og mennesket skal ha Guds frykt. I kristendommen får en mennesket en spesiell stilling i forhold til Gud, som er unik, sammenlignet med andre religioner. Her kommer Gud ned til mennesket og møter oss der vi er (der mennesker i alle andre trossamfunn og religioner må "gjøre noe" for å nå opp til Ham). Som sykepleiere kan vi bruke dette forholdet som forbilde og danne person til person forhold. Vi står i et (ufrivillig) maktforhold til pasienten og må møte pasienten der han er uansett mental helse, glede eller sorg. Vi trenger å bruke oss selv

Marthe Bygstad-Landro t.v.

faglig, gjerne kreativt og ikke minst med kjærlighet og være personlige!

Et eksempel:

En mann med antatt alkoholisk delir og store vrangforestillinger blir lagt inn på sykehuset. Tidligere hadde han arbeidet som overlege på akuttpost. Ingen får "kontakt". Han er aggressiv og vil utskrives med en gang. En student skriver ned spørsmål om ulike medisinske faguttrykk på latin og går inn til pasienten med disse. Hun møter pasienten med at hun "gjerner vil benytte hans kunnskaper mens hun har sjansen og han har tid.." Da kommer hun med og inn til

nærme seg redselen hennar for å dø, utan å støte ho.

Eg veit at eg var redd for fallhøgda: kva med redselen hennar for å dø og ho ikkje trudde på Gud, kva hadde eg då som hjelp til å lette byrdene hennar og tankane hennar. Denne redselen saman med at eg ikkje fant noko uttrykk for kva ho trudde på gjorde at eg ikkje klarte å gå vidare på det med tru. For kva håp er det når ein skal dø om ein ikkje trur på eit liv etter døden?

- ein student som ønskjer å vere på den plassen som er tenkt for meg -

pasienten. Han roer seg og hun får svar.

Jesu virke, vårt forbilde.

Jesus gjør noe eget når han helbreder. Swinton mener helbredelse først og fremst er teologiske handlinger, ikke medisinske handlinger når Jesus, for eksempel, helbreder spedalske. Det handler om det som på den tiden var uhørt, - nemlig å inkludere og akseptere disse menneskene slik at de kunne få del i samfunnet igjen. Jesus kan tjene som vårt forbilde og relateres til "utkantene" av samfunnet i dag; HIV smittede og, faktisk enda, psykisk syke mennesker. Vi har makt til å hjelpe slik at disse "utkantene" av samfunnet finner tilbake, blir inkludert og akseptert og da endelig selv kan akseptere sin egen sykdom. Vi får mer og mer kunnskap og har i økende grad mulighet til å informere slik at destruktive holdninger relatert til sykdom og helse kan endres, aksepteres og syke kan inkluderes.

Et eksempel:

En ung mann kommer blir innlagt på psykiatrisk sykehus. Han samler bl.a. på skitne tupper, blodige og ekle. Ved dette skaper han stor avstand til de andre medpasientene og i noen grad også til personalet.

Løsningen kommer når en sykepleier forsiktig foreslår for pasienten å skifte ut de skitne tupperne med rene.

Pasienten er svært skeptisk,

men går til slutt med på å skifte ut en om dagen. Etter noen uker er alle de skitne tupperne skiftet ut med rene. Denne sykepleieren forstod at disse tupperne var viktige, men ikke hvorfor. Uansett møter hun denne mannen med respekt og inkluderer ham klokt i vår verden samtidig som hun møter ham i hans verden.

Hellig ånd som omskaper

Som kristne og helsearbeidere er det mange som spør seg; "Hvorfor tillater Gud all denne lidelsen?" Den mest brukte påstanden mot Guds eksistens og godhet, er jo det ondes problem i verden og all lidelsen vi ser. Man kan da stille seg spørsmålet; har mennesket det vondt - eller er mennesket vondt? Jeg tenker at lidelsen ikke er et argument mot Gud. En anekdote fra Auswitch kan illustrere dette: En jødisk mann spør en rabbi, mens de venter på å bli ført inn i gasskamrene: Hvordan kan du tro på Gud i en slik verden? Rabbinen svarer; Hvordan kan du tro på mennesket i en slik verden? Det ondes problem og derav lidelsen kom etter fallet i Edens hage. Det finnes ikke noe svar på hvorfor noen mennesker må gå den tunge veien gjennom livet med ulike lidelser og sykdom, mens andre synes stort sett å ha det ganske problemfritt. Jes. 53 minner oss om at Gud bærer alle byrder for oss: "Han var ringeaktet, forlatt av mennesker, vel kjent med sykdom, en foraktet mann ingen ville se på, vi regnet ham ikke for noe. Sannelig,

våre sykdommer tok han på seg, og våre smerter bar han. Vi trodde han var blitt rammet, slått av Gud og plaget. Men han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom." Han er og har alltid vært hos dem som lider. Han er lidelsens Gud.

Det er viktig for oss som sykepleier, å finne ut hva sykdommen og lidelsen betyr for pasienten. Man må finne mennesket i lidelsen og etterstrebe et person til person forhold med tilliten dette innebærer. Jeg tror lidelse kan omskapes til mening, og at vi kan være med å bidra til dette!

Et eksempel:

En kristen lærerstudent får diagnosen kreft. Hun fortsetter med daglige gjøremål slik som før diagnosen. Noen spør; er du ikke sint på Gud? Hvordan kan han gjøre dette mot deg? Hun sier at sykdommen for henne ikke er et spørsmål om hvordan, men hvorfor. Hun har akseptert kreften ved å finne dets mening, og ved det har hun omskaper lidelsen.

Til slutt..

Jeg håper at denne artikkelen kan bidra til en bevisstgjøring og til økt interesse for Bibelen som veiviser, også i sykepleien. Kanskje den kan være en begynnelse og en utfordring til aktivt å bruke Bibelen som rettesnor i sykepleie-hverdagen.